Täysistunto

Torstai 19.11.2026 klo 16.00

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 339/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Puolustusministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.20 **Puolustusministeri Antti Häkkänen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä lakiesityksellä tavoitellaan puolustusvalmiuden kannalta tärkeiden hankkeiden nykyistä nopeampaa ja sujuvampaa toteuttamista. Tämä on Euroopan puolustuskyvyn ja puolustusteollisuuden ylös nostamisen kannalta juuri se pilari, mitä nyt pitää tehdä.

Arvoisa puhemies! Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut merkittävästi viime vuosina. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja Euroopan puolustusteollisuuden kasvavat tarpeet ovat korostaneet kykyä vahvistaa puolustusvalmiutta nopeasti myös nyt rauhan oloissa. Tämän vuoksi Euroopan unionissa on säädetty puolustusvalmiushankkeiden lupamenettelyjen nopeuttamista koskeva asetus, jonka tavoitteena on vähentää hallinnollisia viiveitä sellaisissa hankkeissa, jotka ovat puolustusvalmiuden kannalta merkittäviä.

Esityksessä ehdotetaan, että Lupa- ja valvontavirasto toimisi puolustusvalmiushankkeiden keskitettynä yhteyspisteenä Suomessa. Virasto ohjaisi ja koordinoisi lupamenettelyjä, seuraisi määräaikojen toteutumista sekä toimisi luvanhakijoiden ensisijaisena asiointikanavana. Tavoitteena on, että hakija saa tarvitsemansa palvelun yhdestä paikasta ja että viranomaisyhteistyö toimii nykyistä tehokkaammin.

Esityksen keskeinen sisältö liittyy puolustusvalmiushankkeiden määrittelyyn. Tällaisina hankkeina pidettäisiin esimerkiksi puolustustarvikkeiden valmistamista, puolustusteollisuuden tarvitsemien tuotteiden ja palveluiden tuotantoa ja Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen rakennushankkeita sekä puolustuksen kannalta keskeistä infrastruktuuria. Näin varmistetaan, että nopeutetun menettelyn piiriin tulevat vain sellaiset hankkeet, joilla on todellinen yhteys Suomen tai Euroopan puolustusvalmiuden vahvistamiseen.

Esityksessä säädetään myös tiukoista käsittelyajoista. Pääsääntöisesti puolustusvalmiushankkeen lupamenettelyn enimmäiskesto olisi 42 työpäivää täydellisen hakemuksen vastaanottamisesta lukien. Tietyissä tilanteissa määräaikaa voitaisiin pidentää 102 tai 162

päivään. Jos lupamenettelyn lopputulosta ei ilmoitettaisi asetuksessa säädetyssä määräajassa, lupa voisi tietyissä tilanteissa tulla hyväksytyksi ilman varsinaista päätöstä.

Hallitus ehdottaa kuitenkin useita oikeusturvaa vahvistavia täydentäviä säännöksiä. Hiljaisesti hyväksytystä luvasta olisi aina annettava kirjallinen päätös, johon voidaan hakea muutosta. Lisäksi hiljaista hyväksyntää ei sovellettaisi esimerkiksi hankkeisiin, jotka aiheuttavat vakavan riskin ihmisten terveydelle tai kansalliselle turvallisuudelle, sijoittuvat tärkeille pohjavesialueille tai liittyvät suuronnettomuusvaarallisiin tuotantolaitoksiin.

Arvoisa puhemies! Esitys merkitsee tasapainon hakemista kahden tärkeän yhteiskunnallisen tavoitteen välillä. Toisaalta Suomen ja Euroopan puolustusvalmiutta on kyettävä vahvistamaan nopeasti muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Toisaalta taas viranomaistoiminnan tulee olla lainmukaista, avointa ja oikeusturvan toteuttavaa. Esityksessä on lisäksi korostettu, että ympäristövaikutusten arviointi, Natura-menettelyt, kansalaisten osallistumisoikeudet sekä kansainvälisistä ympäristövelvoitteista johtuvat vaatimukset säilyvät voimassa. Tarkoituksena ei ole heikentää ympäristönsuojelun tasoa vaan nopeuttaa menettelyjen hallinnollista käsittelyä.

Näillä perusteilla hallitus esittää, että eduskunta hyväksyy lakiehdotukset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Ledamot Wickström, varsågod.

17.24 **Henrik Wickström r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Kiitos ministerille esittelypuheenvuorosta. Tämä hallituksen esitys on monella tapaa hyvin kannatettava, koska, kuten me kaikki tiedämme, meidän täytyy panostaa niin puolustusteollisuuteen kuin ennen kaikkea varautumiseen, ja silloin on hyvin tärkeää, että nämä kaikki lupaprosessit ja menettelyt saadaan myöskin sujuvasti hoidettua.

Tähän tematiikkaan liittyen haluan nostaa esiin kuitenkin yhden toisen huolenaiheen, joka allekirjoittaneella on, ja se linkittyy nimenomaan mahdollisiin valitusprosesseihin, jotka linkittyvät tällaisiin puolustusteollisuushankkeisiin tai sitten muihin hankkeisiin, jotka linkittyvät huoltovarmuuden vahvistamiseen. Otan esimerkiksi omalta kotiseudultani Forcit-nimisen yhtiön, joka on pyrkinyt nopeasti kehittämään omaa toimintaansa eri puolilla Suomea, ja ikävä kyllä monessa kohtaa sitten valituksia on vastassa. Tässä on pelkona nimenomaan se, että myöskään tärkeät hankkeet eivät pääse etenemään tai ehkä toteutumaan ja siitä kärsii teollisuus mutta ennen kaikkea meidän maamme huoltovarmuus ja koko liittokunnan puolustus.

Tämä esitys on todella hyvä, ja pidän tärkeänä sitä, että edelleenkin pyritään huolehtimaan myöskin siitä, että tähän valitusosuuteen saadaan myöskin ratkaisuja samalla tapaa kuin nyt tähän lupakokonaisuuteen on saatu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

17.25 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa puhemies! Nopeus, sujuvuus ja hallinnolliset viiveet tulivat tässä esille, ja niin kuin ministerikin sanoi, tässä toisaalta on tämä puolustusvalmius, toisaalta sitten vaakakupissa painavat avoimuus, lainmukaisuus, oikeusturva. Niin kuin edellisessä puheenvuorossanikin sanoin, turvallisuutta tietysti täytyy painottaa, ja omassa valiokuntatyössäni nämä asiat tulevat esimerkiksi puolustusvaliokunnassa ja tiedusteluvalvontavaliokunnassa päivittäin esiin.

Tässä esittelyssä ja käsittelyssä olevassa laissa on yhtymäkohtia myös eduskunnan käsittelyssä olevaan valmiuslakiin, jossa myös joudutaan katsomaan esimerkiksi ympäristöön liittyviä kysymyksiä.

Toinen näkökulma on niin sanotut sarjavalittajat, jotka saattavat sitten heikentää milloin mitäkin hankkeita, ja on hyvä, että heidänkin toimintaansa ollaan nyt sitten puuttumassa sillä tavalla, että yksi yksittäinen ihminen ei kiusantekohengessä pystyisi vaikeuttamaan yhteiskunnan kehittämistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.27 **Heikki Autto kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Häkkäselle tärkeästä hallituksen esityksestä, joka on aivan keskeinen sen kannalta, että Suomen puolustuskykyä saadaan nostettua ripeästi. Toki Suomessa on sillä tavalla hyvä tilanne, että kun meillä puolustusta on ymmärretty aina pitää arvossaan, niin meidän puolustusvälineteollisuudellamme on mahdollisuus vaikuttaa myös siihen, että koko yhteistä eurooppalaista puolustuskykyä myös muiden maiden hankintojen kautta saadaan nostettua. Tämän vuoksi on tärkeää, että Suomessa nämä investoinnit voivat hyvin edetä, joten kiitos ministerille sekä hallituksen esityksen valmistelusta että sen hyvästä esittelystä täällä tänään.

Arvoisa puhemies! Kun puhemiesneuvosto esittää tässä, että tämä hallituksen esitys lähtee ympäristövaliokuntaan mietinnölle ja puolustusvaliokunta antaa ympäristövaliokunnalle lausunnon, niin uskaltanen kyllä tässä koko puolustusvaliokunnan puolesta luvata sen, että käymme tietysti tämän asian perusteellisesti mutta ripeästi läpi niin, että ympäristövaliokunta pääsee tuon mietinnön hyvin laatimaan. Kannatan puhemiesneuvoston esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

17.28 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa puhemies! Olemme varmasti kaikki tässä salissa sitoutuneet siihen, että kotimaista puolustusteollisuutta vahvistetaan tässä ajassa, jotta riippuvuudet muista maista ja etenkin Euroopan ulkopuolelta vähenisivät tulevaisuudessa. No, se tietenkin sitten vaatii myös työtä ja toimia täällä päässä ja myös koko Euroopan tasolla. Mutta samaan aikaan on selvää, että me tässä salissa varmasti halutaan pitää kiinni siitä luvituksesta, joka suojelee meidän ympäristöä ja ottaa erilaisia sensitiivisiä asioita huomioon. Itse haluan ajatella, että nämä ovat yhteensovitettavissa, ja siksi pidänkin hyvänä asiana, että me puolustusvaliokunnassa päästään tästä lausumaan ja voi tarkemmin sitten tutustua, miten tämä tasapaino on rakennettu.

Tässä nousivat esiin nämä sarjavalittajat, ja on varmasti totta, että monessa asiassa on tämä ongelma valittamisen suhteen, että samat ihmiset valittavat, mutta myös toivon, että me ymmärretään se, että monilla tavallisilla kansalaisilla voi olla myös ihan aitoa huolta siitä, kun puolustusteollisuuden tehtaita rakennetaan lähettyville. Varmaan siinä on yksi asia, mihin pitää jatkossa entistä enemmän keskittyä, eli se ymmärryksen kasvattaminen ja näistä asioista tiedottaminen näille kansalaisille, mitä tällaiset tehtaat sitten missäkin tarkoittavat. Mutta me päästään tämän esityksen käsiin kohta valiokunnassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Haluaako ministeri Häkkänen kommentoida käytyä keskustelua? Kaksi minuuttia, olkaa hyvä, joustavasti.

17.30 **Puolustusministeri Antti Häkkänen:** Arvoisa puhemies! Yleisellä tasolla tällä hetkellä Euroopassa on se tilanne, että Venäjän sotateollinen tuotantokyky on aika merkittävässä vauhdissa, ja meillä kaikilla länsimailla, erityisesti Nato-mailla, on kiire kehittää omaa puolustusvalmiuttaan ripeästi. Siinä on siis kiire, ja puolustusteollisuuden ylösajamisessa on aika vanhassa asennossa moni säännös tällä hetkellä. Se hidastaa ja jumiuttaa hankintoja, ja meidän pitää päästä sujuvampaan sääntelyyn ja sujuvampaan luvittamiseen ja sitä kautta vauhdittamaan, mutta kuitenkin niin, että pidetään huolta tietyistä perusperiaatteista, hallinnon läpinäkyvyydestä, ympäristönsuojelukysymyksistä ja muista. Tässä on pakko saada vauhtia, ja tämä on yksi palanen lainsäädäntöuudistushankkeita, joita tulee tulevina vuosina olemaan todennäköisesti useita täällä. Ja olemme valmiita totta kai perusteellisesti avaamaan sitten valiokuntakäsittelyssä näitä kokonaisuuksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.